

אשרי חזמי דוד

התורה כמים

בזורת השם

דבר המערכת

יגילו הלומדים וישמחו ההולכים, עם ההתחדשות בהזפסת הגליון, לגלות הסגולה - חידושי כלל הלומדים וההולכים עם התורה הזמנית - לעם סגולה, ה"ה כלל אנ"ש וההולכים בפרט, וב"ה זכינו להתגבר על כל המניעות, ובס"ד להמשיך להוציא הגליון לאור העולם בס"ד, אחר שזכינו בתקופת הקיץ, להדפיס ולפרסם י' גליונות מלאים מכל טוב על תורה א' תנינא "תקעו ממשלה", מלא וגדיש מקו לקו בחדושים נפלאים וחיוקים בעבודת ה"ת ע"פ התורה, וזכינו לקבל היו"ט והר"ה כראוי כל חד לפום דרגא דיליה, ומאז ועד עתה כבר נתחדשו הרבה חדושים אצל אנ"ש, כאשר תחזינה עיניכם בפנים הגליון, על התורה הנלמדת עתה אצל כלל אנ"ש - תורה ב' תנינא "ימי חנוכה".

ועקב טרדות הזמן נתרבו המניעות וטרם זכינו להדפיס הגליון עד עתה. ועתה הגיע האי גברא רבא, אשר ידיו רב לו בהפצת המעינות, בפרט בנושא התורה הזמנית, ה"ה הרה"ח ר' יהושע מאיר דויטש שליט"א, רוה"כ "כולל חצות ארץ ישראל" אשר הוא הגבר הוקם על לפני כעשור, לבסס ולחזק ענין ההליכה עם תורות בין אנ"ש, ועתה לקח ע"ע הדפסת הגליון, למען יודפס ויופץ בכל ריכוזי אנ"ש באר"י, יותר ממה שזכינו לזה בחדשי הקיץ. יה"ר שבזכות זה יזכה בברכת "כי הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ", ויזכה לטוב הנצחי ולשעשועי העוה"ב, תשואות חן לו.

ועתה נודה לה' על חידושי תורה שנתחדשו - בהולדת שכל חדש והשפעת חסד נפלאה (שהרי חדושים אלו בכלל הלכות הם, הן מצד שמביאים אותנו לקיום התורה שזה עיקר ההלכה כמבואר בליקו"ה הל' נט"י ו', והן מצד זה שמוליכים אותנו בדרך אמת לעבוד

המשך בעמוד הבא

חידושי אורייתא מחברי ורבני כולל הצות ביתר עילית

הר"ר יצחק דוד חנון הי"ו

נייחא דעילאין ותתאין

בסעיף ה' בתורה - באמצע הסעיף כתב רבינו "בבחינת זה ינחמנו ממעשינו מעצבון ידינו" היינו בחי' שבת, שהיא בחי' בן בחי' נח נייחא דעילאין ותתאין, שהיא מנחם ומשמח הכל מן העצבות, בבחי' זה ינחמנו וכו'. והנה כתב מוהרנ"ת שנראה שבזה דתורה המשיך ענין קרבן תודה, שהיה צריך להביא (דמרבינו היה נשמע שכבר הולך להסתלק ולא יחזור מלעמבערג), ובוה מבואר מה שמובא בבסוף התורה "שאפילו על דמן של רשעים השכינה מקוננת ק"ו על דמן של צדיקים, וכשהצדיק בצער וצרה, כמה וכמה שבעולם הזה ועולם הבא מקוננני ומתאבלין על צערו", הרי מבואר מזה שניחא לעילאין ותתאין (המובא בסעיף ה'), זה בעצמו בחי' הנשמות שמעולם הזה, וגם הנשמות שבעולם הבא (המובא בסוף התורה).

ולאור זה יש להוסיף שלכן השכינה שמצטערת - כי כשהצדיק בצער וצרה אינו יכול לנחם ולשמח, וכמובא גם בתחילת התורה שהלב הוא מבין הצרה ביותר, דהלב מבין ומרגיש הצרה ביותר, וכשיש צרה הולכים הכל אל החכם וכו', ולכן עולים הדמים ושוטפים על הלב כדי לקבל עצה מהחכם וכו', וקבלת העצה מהחכם' - הוא אותו בחי' שהצדיק הוא המנחם ומשמח הכל מן העצבות. וכן על קבלת העצה ממנו נתגלה האחדות הפשוט, כמו שמובא בתורה על דוד המלך ע"ה "וה' עמו שהלכה כמותו", ולא רק שהיה 'ראוי' שיהיה הלכה כמותו, כמו שהיה אצל ר' אליעזר המבואר בתורה שלא נפסק כמותו מחמת דהלכה כרבים, אלא אצל דוד המלך היה וה' עמו, שאדרבה הרבים הסכימו לדעתו, ונסכם כן להלכה, לכן נתגלה על ידו אחדות הפשוט.

וזה עיקר הנחמה והשמחה כשמתגלה האחדות הפשוט מתוך פעולות המשתנות, וכמו שכתב מוהרנ"ת בהל' כלאי בהמה ה"ד שעיקר הפעולות המשתנות זה השינוי דיעות וכן ע"כ זה כשהולך נגד רצונו שזה נגדיות שמשונה מדעתו וזה נקרא צרה, אך ע"י הצדיק שהוא

דבר המערכת

המשך מעמוד א'

את ה' כראוי ועל הזכות שזיכנו לעסוק בעסק זה, לתועלת כלל ההולכים עם התורה הזמנית, אשרינו אשרינו.

***

וכאן נשוב ונאמר לאנ"ש, על אודות נחיצות כתיבת והפצת החידושים, כפי שכבר כתבנו בסדרת הגליונות על תורה א' תנינא. "כי כל אחד ואחד מישראל יש לו דעת ודבורים קדושים מה שאין בחברו", "וצריך להאיר דעתו בחברו ובבניו ובכל הענפים השיכים לנשמתו, כי זה עקר ישוב העולם, כשהעולם יודעין מהשם יתברך ותורתו הקדושה". כי "אפילו הנשמה של הפחות שבישראל גבה מאד ובו תלויין כל העולמות".

[א] כפי שצוה רביז"ל לכתוב החידושים שנחדש - ובתורה ס"א "ומן היושר לגלות הסגולה לעם סגולה" - "עשות ספרים רבים עד אין קץ". [ב] עצם זה שרואים שאפשר ויש הרבה לחדש, נותן כח לכל הרואה, וכך בודאי יתחדשו עוד ועוד חידושים רבים. [ג] ע"י שכותבים מה שמחדשים, הדבר עומד לימים רבים, וגם בעוד הרבה שנים יהיה אפשר בעז"ה לראות, ללמוד, ולהתחזק, בפרט שהשכחה רבה. [ד] זכות התורה דרבים. שזה שואל וזה משיב, ואף אחד שאינו מכירו כלל יכול לתרץ, והכל בא ומתקבץ לאכסניא אחת - והרי זה אחדות אמיתית ונפלאה בין אנ"ש מכל קצוות תבל. ה] שעי"ז נעשה עסק גדול מתורת רבנו, וקנאת סופרים תרבה חכמה וכל הרואה אומר ברקאי, ויגדיל תורה ויאדיר. ויה"ר שחפץ ה' בידינו יצלח, ונזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, ונצא מכל הצרות, עדי נחזה בביאת גואל ויאמר פינו שיר חדש תהילה לאלוקנו, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, וישלם ריבוע הדיבור בשלמות, בב"א. המערכת.

המשך בחזירתו מלעמבערג שתמיד נוכל להאיר ולגלות אחדות הפשוט ע"י הודאה והלכה וכו' וזה בעצמו הקרבן תודה שכתב רבינו שתודה זה נקרא הלכה על שם תהלוכות הדמים שחוזרים לילך כסדר וכו' שעל ידי תורה זה נוכל תמיד איך שיהיה אפילו בצרה גדולה ודוחק בגוף ונפש וממון ברוחניות ובגשמיות תמיד לילך כסדר ולגלות האחדות הפשוט, ולהודות ולהלל לשמו הגדול עד שיומשך על ידי זה הגאולה בשלימות.

הר"ר שלמה קורנוויץ הי"ו

תודה היא גם לשון ויידרי

אציע מקודם כמה שאלות על התורה. 1. לכאורה הסדר צריך להיות להכיר אותו ית' ולהודות, כי מודה לפני שמכיר [אם לא מכיר על מה יודה]?

2. מהו משמעות המילה תודה. והנה בתורה ו' קמא מביא רבינו את מאמר חז"ל כל הזובח את יצרו ומתוודה עליו. ודורשים על הפסוק זובח "תודה" יכבדנני ועיין נביא יהושע ז' י"ט (אצל עכן) "ותן לו תודה" בתרגום יונתן הב קדמוהי הודאה ושם הכוונה וידי וכן פירש המצודות דוד "תן הודאה שאמת הדבר שמעלת בחרם". יוצא שתודה יש לה שני משמעויות "ויידרי" ו"הודאה".

3. האם שני המשמעויות

מנחם ומשמח הכל מן העצבות, ע"י שמאיר קדושת שבת אחדות הפשוט מתוך ששת ימי המעשה פעולות המשתנות. ובזה מקושר נמי ענין מה שהשכינה מקוננת, דמובא בתורה שהששת הימים זה בחי' מט"ט עבד ושבת זה בחי' בן דבששת ימי המעשה שכינתא בגלותא ואיננה במקומה, אלא בעולמות ב"ע, ששם זה בחי' מט"ט עבד ובשבת עולה למקומה ואז זה בחי' בן, ובשבת שאז שלימות הדיבור כמובא בתורה שע"י פתח פיך ויאירו דבריך מאיר הדיבור דהיינו רבוע הדיבור שזה השכינה.

וזה בחי' נר שבת ונר חנוכה שנת זה בחי' שהמלכות עולה למעלה למקומה כמובא. שבשבת אז שלימות הדיבור שמאיר בה ג' קווי אמת שזה יחוד נ"ר שזה ב' יחודים בשלימות כנגד ב' בחינות שמות של אמת, אבל חנוכה זה נר חנוכה שמאיר למטה בשונה משבת רק בתוך הפעולות המשונות מאיר אחדות ה' ואמתותו. והכל על ידי הצדיק הגדול שהוא מנחם ומשמח הכל מן העצבות שעל ידו נייחא לעילאין שזה בחינת שבת שנעשה הייחודים של שבת במקומן וגם נייחא לתתאין בחי' נר חנוכה הנעשית למטה בתוך החושך והאפילה.

נמצא שכשהצדיק הגדול יוצא בעצמו מהצרה חוזרים הכל להתנחם ולשמוח על ידי גילוי אחדות הפשוט תמיד בכל מצב, ואפילו עכשיו גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם שרבינו

יתבונן טוב תמיד ימצא את חסדי ה' בתוך הצרה (כמו שרבינו אומר בסימן קצ"ב 'בצר הרחבת לי') ואז שזוכה לראות את החסדים בתוך הצרה מתחיל להאיר בו הבחינה של הדמים שהולכים כסדר, שמרגיע את לבו, והלב כבר לא מרגיש בצרה גדולה ואז זוכה שהכל ילך כסדר ה' יזכינו.

וע"ז מרמז ממש ההמשך של הפסוק "אנשי דמים ישנאו תם" שבשעה שאדם בצרה קשה לו להסתכל על האמת, שהקב"ה אוהב אותו, ויש הרחבה בתוך הצרה, וע"י שעומד בעצמו לזכור את חסדיו של הקב"ה, שהוא אתו ועם אבותיו, ע"ז זוכה לאמת, וזוכה לבטל הדמים בלב. וזה גם מה שרבינו מביא אח"כ את הפסוק "תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם" שע"י שזוכה לחסד לאברהם, זוכה לאמת. כלומר שזוכר איך הקב"ה עשה עם אבותיו חסדים, ע"ז נרגע והלב לא בצרה, וזוכה שהדמים ילכו כסדר, לצאת מהצרה.

עיקר הצדקה והחסד לזכות לחיי העולם הבא

ב. מובא באות ד - שע"י שאדם זוכה לתודה והלכה זוכה לאמת, ואז האמת מאיר בריבוע הדיבור, וזוכה לדיבור של צדקה שע"י שם אל שזה התפילה זוכה לדיבור של הצדקה. ולכאורה איך שייך שע"י התפילה זוכה לדיבור של צדקה, ועוד יותר למה רק ע"י אמת אדם זוכה לגמול חסד וצדקה?.

והנה מה שמובא בתורה שאדם עושה צדקה וחסד, ולא החיות,

להגיד לה"י, שהכל עשה ה' ברחמיו, ולהוציא דיבורי "אמת" אפילו בלי לב. כמה שניכנס לדרך של תודה זה מתחיל להיות "הודאה" כי מתחיל לדעת ולהשיג את הנס והחסד ופנימיותו.

ואז זוכה להלל שזה [לכאורה] יותר השגה בגדולת ה' ולהכיר אותו ית' שזה לא קשור רק לנס והחסד שנעשה אתו בפרטיות [גדול ה', ומהולל מאד].

3. התורה חייבה קרבן "תודה" קודם תודה, זה אתה חייב, אפילו אם אתה לא מבין ומרגיש כלום. [מה היה לי ולצרה הזאת שהיתה ויצאתי ממנה, ומה התכלית שלה וכו'] ככה מתחילים, ואז תזכה להודיה, ולהלל ולהכיר אותו ית', ולהיות קרוב אליו ית', ה' יזכנו להמשיך את הדרך של תודה והודאה מחנוכה על כל השנה.

הר"ר אליה סבן הי"ו

יתבוננו חסדי ה' - בהרחבות שבתוך הצרה

א. מובא באות ב - שע"י שאדם יוצא מהצרה הדמים הולכים כסדר ואז אומר תודה וע"ז הולדה בנקל וכו' ולכאורה מה יעשה האדם שהיא בתוך הצרה איך יזכה שילך הדמים כסדר ולצאת מהצרה?.

ואפשר לומר שרביה"ק כותב שבסוף פרק ק"ז של הד' שצריכין להודות כתוב מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה' ורבינו מביא שחסדי ה' שזה הלכה והלכה זה בחינת תודה, ושם כתוב ויתבוננו חסדי ה' כלומר שגם בתוך הצרה עדיין האדם אם

מחוברים ותלויים זה בזה? האם הודיה קשורה לוידוי?

4. ימי חנוכה הם ימי "הודאה" כמו שכתוב להודות "ולהלל", למה רבינו לא אומר הם ימי הודיה והלל?

5. באמצע אות ב' שלא ישאר לעתיד רק בחי' תודה והודאה, האם זה שני דברים שני דרגות?

6. למה קרבן תודה לא נקרא קרבן והודאה?"

תשובות (לענ"ד)

1. רבינו מגלה לנו יסוד בנפש האדם "שלא שייך להכיר ולא להודות" זה סתירה (קונפליקט) שנפש של בן אדם לא יכולה להכיל אותה. מי שלא מודה בעל כרחך שהוא כופר במיטיב איתו. (או שאינה טובה, או שהוא "חייב" לו את הטובה ודו"ק). אפילו אם טוען שמכיר טובה בלב. רק שהודיה אפילו פשוטה בדיבור, ממשיכה ומגלה את הדעת וההכרה, ומחדירה אותה ללב.

באמצע אות ב'. הארבעה שצריכים להודות שסיים בסופם מי חכם וישמור אלה "ויתבוננו" חסדי ה'. כידוע "בינה ליבא" ע"י הודאה [אפילו פשוטה בדיבור בעלמא]. אף שאינו מכיר עדיין בפנימיות ופרטות וגודל הנס והחסד (רק בבחינת וידוי הכל ממך אתה עשית הכל) אח"כ ע"י זה "ויתבוננו" חסדי ה' בינה בלב.

2. בתורה ו' קמא (ובתנ"ך, הובא לעיל) מבואר שתודה זה גם לשון וידוי כמו בוידוי על חטא היינו שמכיר שחטא "ומוציא את זה בדיבור" כך בהודאה, החלק הראשון לא לכפור בטוב. לדעת "היינו

תודה והלכה וארבעה חלקי הדיבור

כדברך. והדיבור של המלכות היה גם בשלימות אצל משה, גם מלכות פה שהוא תורה שבעל פה, וגם מה שנאמר במשה 'גם מאז דברך אל עבדך' ורבינו מגלה שהמילה 'מאז' היא מה שכתוב בפסוק "נכון כסאך מאז" שענין הדיבור שיביא לנו ה' את הגואל מלך המשיח דא משה ונזכה לשמוע את דיבוריו הקדושים.

והאמת מאיר בריבוע הדיבור על ידי שלושת שמות ה': קל אלוקים הויה שהם בחינת תפילה ותורה שידוכים וזיווגים. כי השם קל בחינת תפילה. ושם אלוקים הוא בחינת תורה, ושם הויה זה בחינת השידוכים. מה' יצא הדבר וכו' כמבואר שם.

זה ינחמינו

ולאחר מכן מבאר רבינו זי"ע שלימות הדיבור הוא בחינת לשון הקודש, ולשון הקודש הוא מקושר לשבת, ולכן על ידי שלימות הדיבור ממשיכים את השמחה של שבת לששת ימי החול ומתגלה שכל הפעולות משתנות נמשכים מאחד הפשוט. כי ימי החול הם בבחינת עצבות. ושב"ק בבחינת בן בבחינת שמחה. בבחינת הצדיק זה 'ינחמינו' ממעשינו ומעצבון ידינו היינו בחינת שבת. ניחא לעילאין ותתאין, שהוא מנחם ומשמח הכל מן העצבות. - ואפשר להוסיף שזה ינחמינו 'ממעשינו' דייקא, שהרי לכאורה היה צריך להיכתב ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמינו ממלאכתינו ומדוע כתוב לשון ממעשינו, שהרי זה נאמר על נח שממנו והלאה היה אפשר לעשות מלאכת כפיים יותר בקל, ומה הוא לשון ממעשינו, אלא שמאחר שהוא מרמז על הצדיק הגדול 'מנחם' את

רבינו זי"ע אומר שהתודה והלכות הם בחינת שעשוע עולם הבא, והם גם בחינת הולדה, ולאחר מכן מגלה רבינו שעל ידי בחינת 'תודה הלכה' זוכים שמתגלה אור האמת והוא מאיר בריבוע הדיבור, בארבעה חלקי הדיבור שהם: א. דיבור של צדקה, בבחינת מדבר בצדקה ובחינת טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו. ב. דיבור של תשובה, בחינת קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. ג. דיבור של עשירות, בחינת שלושת השריגים, שלשה שרי גאים היוצאים מישראל בכל דור ודור, עשירים קרובים למלכות שיש להם בחינת דיבור בבחינת חן שפתיו רעהו מלך, שמי שהוא אוהב וריע של המלך יש לו חן בשפתיו שיודע לדבר דברי חן. ד. דיבור של מלכות, בחינת 'מלכות פה' שהפה והדיבור הם בבחינת ספירת המלכות.

וכל ארבעת חלקי הדיבור נאמרו במשה ובצדיקים שהם בחינת משה, דיבור של צדקה בבוועז, וכן מה שנאמר נעשה אדם על מבחר הברואים הצדיק [נעשה אדם נאמר בעבורך], וכן דיבור של תשובה שאמר משה בתפילתו לפני ה' כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול שמרמז על ענין התשובה כדברי רבינו שם, וממילא שמשה רבינו התפלל אודות עצמו [וממילא אודות כלל הצדיקים בחינות משה] על תשובתו לפני ה', והדיבור של עשירות גם נאמר אודות הצדיקים השלימים כי על משה נאמר 'חן שפתיו רעהו מלך' והוא היה המליץ על עם ישראל בתפילותיו בחטא העגל ויחל משה, ובמרגלים ויאמר ה' סלחתי

ולכאורה הרי יש בהמות וחיות שעושים צדקה, אלא אפשר לומר שמובא בתורה ש'רק' אחרי שהאדם זוכה לתודה והלכה ולאמת ולהכיר את ה' אז זוכה לעשות צדקה וחסד. באמת שמה שגומל חסד עם האדם, שזה העיקר כדי לזכות אותו לחיי העוה"ב. וכן רואים מהפסוק שרבינו מביא שרות אמרה שהיא עשתה חסד עם בועז, [ובמדרש [ויקרא רבה ל"א ה'] שאמרה יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני וכו'] ולפי רבינו זה ממש מבואר עם הפשט (כלל י"א), שעיקר הצדקה וחסד זה לחיי העוה"ב. ולכן שפיר אמרה רות שהיא עשתה חסד עם בועז, שהיא זיכתה אותו לחיי העוה"ב.

ולכן הדיבור של צדקה מאיר ע"י התפילה, כי הפסוק שרבינו מביא על התפילה זה תפילת משה רבינו, שביקש שהקב"ה יכפר לעם ישראל, וזו הצדקה האמיתית, שאדם מתפלל על עם ישראל, ורוצה לקרובם תחת כנפי השכינה. ועוד יותר שהדיבור של התפילה, שזה מאיר מצדקה, זה נגד מדת הנצח, שמשה זכה לנצח את הקב"ה כביכול, כלומר שעיקר הצדקה זה לנצח, לעולם הנצחי, ובזה הצדקה שייך רק להאדם כי רק האדם עושה צדקה ע"י חברו לעולם הנצחי, משא"כ בחיות שזה רק לעוה"ז, וזה לא עיקר הצדקה.

הר"ר יוסף הכט הי"ו

בעזר השי"ת נבוא לעיין בדברי רבינו זי"ע אודות ימי החנוכה שהם הלל והודאה, שעשוע עולם הבא, ואי"ה ע"פ דברי רבינו יבואר כל ענין חנוכה בדברי חז"ל.

היא ואין משגיחים בבת קול והוא תמוה כי אם בירור ההלכה הוא איזו דעה אמת ואיזו דעה אינה אמת, מי יוכל לחלוק על דעת עולם האמת, ואם אמר ה' שהאמת עם רבי אליעזר ויצאה כן בת קול בוודאות וחכמי ישראל שמעו זאת כיצד ניתן לדחותם בטענת אין משגיחין בבת קול, בשלמא בקביעת מועדי ישראל יש פסוק מיוחד של אלה מועדי ה' מקראי קודש אשר תקראו אותם במועד, ודרשו חז"ל אל תקראו אותם אלא 'אתם', אבל כשאין על כך פסוק מיוחד כיצד ניתן להתעלם מפסק שמים, ואפילו שנאמר בתורה אחרי רבים להטות כפי שאמר רבי יהושע, אבל מפני מה שהרבים לא יחזרו בהם אחר שהסכימו בשמים עם רבי אליעזר. אולם ע"פ המבואר מובן כי מצד האמת דברי כולם אמת הם, כמובא במסכת גיטין (דף ו) אשכחיה ר' אביתר לאליהו א"ל מאי קא עביד הקב"ה א"ל עסיק בפילגש בגבעה ומאי קאמר אמר ליה אביתר בני כך הוא אומר, יונתן בני כך הוא אומר, א"ל ח"ו ומי איכא ספיקא קמי שמיא, א"ל אלו ואלו דברי אלוקים חיים, ולכן כל השאלה היא רק מצד ההנהגה שתהיה בעם ישראל בהלכה זו, ועל כך אפילו שרבי אליעזר זכה לארבעה חלקי הדיבור בשלימות עדיין יחיד ורבים הלכה כרבים, וידעו בוודאי שרצון ה' ית' ליתן בידם לפסוק ההנהגה שתהיה בעם ישראל ע"פ היחיד ורבים וכפי שאכן שמעו שאמר הקב"ה נצחוני בני. וביאר רבינו בזה שזה שרבים מסכימים לדעת אחת זה בחינת שבת, זה בחינת בן. (מחמת קוצר הגיליון לא העתקנו ביאור רחב על כל ענין חנוכה על פי התורה, וניתן להשיגו אצל המחבר)

בתנור של עכנאי. שרבי אליעזר הביא הוכחות לכך שההלכה כמותו משום שזכה לשלימות בארבעה חלקי הדיבור, - ויבואר יותר, כי לכאורה יש לעיין מה הוכחה יש בזה כדי שתהיה ההלכה כמותו, א. הרי גם חכמים בוודאי זכו למעלת קדושת ארבעה חלקי הדיבור, ועוד יפלא מה לזה ולויכוח של הלכות התורה ששם הויכוח הוא מי צודק מצד הסברא כדרך הרבה מהלכות התורה ומה יוסיף לכך היות רבי אליעזר שלם בארבעת חלקי הדיבור ומה שמאיר בדיבוריו הקדושים ג' שמות השי"ת. אולם כאשר מתבוננים יובן, כי באמת הרי אלו ואלו דברי אלוקים חיים ובשונה משאר מחלוקות פוסקים אחרונים ששם יתכן פלוגתא בסברא, כאן במחלוקת חכמים ורבי אליעזר, שכולם היו מושלמים, הרי בוודאי שם לא היתה המחלוקת מצד סברא כי אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וכל סיבות דברי חכמים ורבי אליעזר נאמרו משום ענייני סודות התורה, ולכן מאחר ששניהם אמת השלם, א"כ שם אכן כל השאלה כמי תהיה ההלכה אינה תלויה במידת האמת, כי שניהם אמת השלם, ושניהם יכולים להיות אמת מצד דרכי הסברא על פי דיני התורה כאשר תיפסק ההלכה שההלכה כמותם ויפרשו את הפוסקים כפי שקיבלו הם לפרש ברוח קדשם, ושבעים פנים לתורה כפטיש יפוצץ סלע, אלא כמו מי ראה השי"ת להנהיג הלכה בעם ישראל, ולכן ראה רבי אליעזר לבאר את שלימותו הגדולה ביותר בארבעה חלקי הדיבור. ובזה יובן מפני מה אכן לא נפסקה הלכה כמותו כי לכאורה יפלא על דברי רבי יהושע שאמר תורה לא בשמים

הכל שהוא בבחינת שבת, שעסקו לנחם את הכל אפילו 'ממעשינו' מה שעבר על כל אחד לפי עניינו ועלול להתייאש מן התשובה הרי הוא מנחמו ממעשיו שלא יפול ל'עיצבון' ידיו. וכפי שמגלה רבינו זי"ע שזה הוא הצדיק בחינת שבת העוסק להמשיך השמחה משבת לימות החול לגלות לכל שכל הפעולות המשתנות נמשכים מאחד הפשוט.

ורבינו זי"ע מבאר ש'קל' 'אלוקים' 'הויה' דיבר עם התיבות הוא מספר שמחה. - הרי מפורש כאן זה ינחמינו רבינו נחמן בן שמחה, זה ינחמינו הוא נחמן ושמחה הוא ג' שמות של השמחה כי מלשון הקודש נמשך השמחה לימות החול. ונוכל להוסיף עוד כי לכאורה א"כ מדוע לא נקרא שם רבינו זי"ע מנחם, אולם אפשר לבאר שאדרבה דוקא לשון 'נחמן' מראה אודות המנחם התמידי, שכל עסקו וכל עניינו הוא לנחם את עם ישראל, כמו שסופר לא יקרא מי שכותב פעם אחת, אלא מי שמקצועו ועסקו הוא כתיבה, וכן הוא לענין זה, כידוע שיחת העולם ש'למדן' אינו נקרא מי שיודע ללמוד אלא מי שלומד בפועל כפי ש'גנב' אינו נקרא מי שיודע לגנוב אלא מי שגונב בפועל, וכן הוא לעניינינו, כי השם 'נחמן' מורה על היותו 'נחמן' במקצועו המנחם את כל עם ישראל באופן תמידי וזה עסקו. ולא רק מנחם, אלא יותר מכך שהוא במקצועו ובתפקיד נשמתו הג' בעולם, נחמן, המנחם את כל, משום זה ינחמינו ממעשינו ומעצבון ידיו.

ורבינו זי"ע מבאר שזה הוא ענין פלוגתת רבי אליעזר וחכמים

חידושי אורייתא מכלל אנשי שלומינן

הר"ר מאיר דוד טוקאיייר הי"ו
 (א) "ימי חנוכה הם ימי הודאה וכו', וימי הודאה זה בחי' שעשוע עוה"ב". אפשר לדייק, שהלשון 'ימי' הוא בדווקא שעשוע עוה"ב, שאז יהיה 'יום שכולו ארוך, יום שכולו טוב, יום שהצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ונהנים מזיו השכינה" (נוסח ברהמ"ז עפ"י קידושין לט ע"ב). דהיינו שלכן הוסיף את המילה 'ימי' ולא אמר 'חנוכה' בלחוד, לומר שמי שזוכה להודות ב'ימי' אלו, ממשיך על עצמו מאותו 'יום' שכולו טוב, שהוא העולם הבא, עוד בזה העולם (וראה בפרפראות לחכמה עה"ת אות ח').

(ב) "חסדי דוד" - שהלכה כמותו". יש לשים לב, שדוד דייקא עסק כל ימיו להודות להשי"ת, וכמ"ש בתהילים "חצות לילה אקום להודות לך" וכו'. ופי' חז"ל בגמ' (ברכות ג ע"ב) רב אשי אמר עד חצות לילה היה עוסק בדברי תורה, מכאן ואילך בשירות ותשבחות. שעד חצות היה עוסק בהלכות, ומכאן ואילך עוסק בשירות ותשבחות. ששניהם, הינו גם לימוד הלכה, וגם הודאה לה', ענין אחד, דהיינו שעשוע עוה"ב. ולכן דוד לא טעם טעם מיתה בחי' עבד, שהיה מתנמנם ולומד הלכות, וקם ומודה לה', שזה בחינת שעשוע עוה"ב.

(ג) באות ב'. ע"פ הכלל השלישי, שכל משל שמביא רבנו הוא בדוקא. אפשר לומר במשל החכם שכולם מתכנסים אליו בשעת צרה לקבל עצה, שהוא ממש כענין ה'תודה' - הלכה". והיינו. שהרי מי הוא החכם? זה שמבין, הינו שמבין דבר מתוך דבר, ומחדש הלכות. ומה מבקשים ממנו? עצה, הינו הולדה חדשה. שאינם יודעים מה לעשות, ולו דיקא נולד שכל חדש, ונותן להם עצה כדת מה לעשות, כמו הלב.

(ד) באות א' מביא רבנו ראייה לדבריו, שלעתיד יהיה רק בחי' תודה והודאה, מהפסוק "כי מלאה הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים". ולכאורה פסוק זה אינו מדבר כלל על הודאה להשי"ת, רק רואים שלעתיד יהיה הרבה 'דעה את ה'". אך אפשר לומר בפשט הפסוק ומשל הנביא, שממנו דיקא מוכח כדברי רבנו. הרי מה אומר הנביא? "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". ופי' המפרשים, ש'ס' הוא הבקעה, שהמים מכסים אותה. והיינו שכמו שהים, שהוא חסרון גדול - המים מכסים אותו, כמו"כ דעתנו, שהיא עכשיו חסירה, ולכן איננו יכולים לברך על הרעה הטוב והמטיב - נתמלא לעתיד בדעת ה', הינו שנדע ונכיר דרכיו יתברך, מדוע זה

הר"ר ישעי' הלוי שניעק הי"ו, מאנטשעסטער יצ"ו
 (א) בפרשת ויצא, בהולדת השבטים, אמרה לאה אמנו ע"ה בכל לידה איזה מימרא, ועל שם זה קראה את שמות השבטים הק'. וביהודה אמרה: "הפעם אודה את ה'". וידוע הקושיה, למה רק ביהודה הודתה לה', ויש הרבה תירוצים בזה. ואפשר לתרץ ע"פ התורה, שרק ביהודה, נשלם רבוע הדיבור. הרי הוא, יהודה המלכות. שהוא היה מלך לאחים, וממנו נמשך מלכות בית דוד. וע"כ הודתה לה'. (ויש עוד להאריך מדוע ג' השבטים שלפניו הם בבחי' ג' הדיבורים הראשונים, ואי"ה עוד חזון למועד).

(ב) בברכת "אהבת עולם" אנו חותמים "להודות לך וליחדך באהבה". ויש לדייק, שדוקא ע"י הודאה אזי מתגלה אחד הפשוט מתוך פעולות משתנות. וזהו "וליחדך". ודוקא ב"אהבה". כיון שעיי"ז נמשך שמחה של שבת לששת ימי החול, ואזי אנו בבחינת 'בן', ועבודתנו היא ב'אהבה'.

הר"ר ישעי' הלוי שניעק הי"ו, מאנטשעסטער יצ"ו
 בתחילת פרשת וישלח - מובא שיעקב אבינו שולח מלאכים אל עשו אחיו, ובין הדברים אמר להם לאמר לו: "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה". ופירש"י: "אבא אמר לי 'מטל השמים ומשמני הארץ' זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ". ובפשטות רצה להרגיעו על ענין הברכות, שלא נתקיימו בו.

ה" - הנסים הנסתרים שבדרך הטבע שנעשו על ידי מרדכי ואסתר יראי ה'.

ואפשר לומר שזה כנגד ארבעה חלקי הדיבור. מלכות כנגד יציאת מצרים, " וגם חנוכה שאז חזרה מלכות לישראל. עשירות כנגד פורים שהנס ארע על ידי אסתר שהיתה קרובה למלכות, וגם תשובה כנגד פורים שאז קיבלוהו מאהבה, צדקה, זה בחינת מתן בסתר שה' ית' עושה עמנו בכל עת הנסים הנסתרים אפילו לאחר מעשה. יה"ר שנזכה להודות תמיד על כל החסדים והטובות.

ב. עקר שלמות הדיבור, על ידי אמת. כי אלו שלשה שמות הם מקור האמת, ועל ידם מאיר האמת בהדיבור, דהיינו ברבוע הדיבור, היינו בחינת ארבעה חלקי הדיבור. שהם עשירות צדקה מלכות תשובה. ואפשר לרמוז שהם ר"ת עצת"ם. ואפשר לרמוז במזמור ק"ו פְּעָמִים רַבּוֹת יִצְיָלָם. וְהִמָּה יִמְרוּ בְּעֵצְתָם, וְיִמְכּוּ בְּעֹנֶם היינו שאין שמים על לב להודות בכל חלקי הדיבור על כל ההצלות הרבות שהיה להם עד עכשיו, וכמבואר בכלאי בהמה ד', שעל ידי שמתבוננים בכל הישועות שארעו לאדם זוכים להודות על העבר לצעוק ולהתפלל על להבא.

"וַיֵּרָא בְּצַר לָהֶם, בְּשִׁמְעוּ אֶת רִנָּתָם", אמנם כדי שיוכלו להתקיים, וכדי שלא יהיה להם צר יותר מדאי שולח להם התעוררות, ואז על ידי התפילה זוכים לשידוכים היינו שמירת הברית "וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וַיִּנָּחֶם קִרְבַּי חֲסִדָיו" על ידי התורה - הלכות שנקרא חסדים "וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים" בחינת הדעת שהיא הרחמנות בחינת יעקב, בחינות אליהו שמביא שלום, כדי שלא יתגברו מחלוקות בישראל, שזאת הבחינה יקר בעיניו ית' מאד.

[ולפי הדעה השנית בגמ' חולין שם - השלשה עשירים שבכל דור ודור הם שרים גוים שמלמדים זכות על ישראל, ועל זה אפשר לרמוז - וכל עצתך ימלא היינו עשירות צדקה תשובה יתמלא על ידי הדיבור - כי לפי הדעה הזו דיבור המלכות שייך לגויים וכדלעיל. וגם מזמור זה - מזמור כ' מסוגל להולדה כידוע, וכמרומו בדברי רבינו ז"ל בשם הזוהר (באות ו', ובליקו"מ קמא, כ"א, ז').]

ג. רבי יהודה אומר, פְּנֵי חֲנֻכָּה, פְּטוּר. (בבא קמא, פרק ו', משנה ו'). אפשר לרמוז בדרך צחות, עפי" המבואר בהלכות כלאי בהמה ד', שהעוסק להודות להשי"ת על הטוב אשר גמלו עד עכשיו ואינו שוכח הניסים והנפלאות אשר גמל עימו השי"ת עד הנה, הנה בזה הוא ממשיך על עצמו חסד ורחמים. וע"כ אפשר לרמוז ר"י אומר - אם אומר הודאות, בזמן המסוגל של נר חנוכה - פטור - מכל הצרות והיסורים, וכן נפתח לו שערי הישועות. (פטור מלשון פוטר, כמו פוטר מים ראשית מדון וכו').

ד. נמצא שהראיה רבי אליעזר בארבעה דברים אלו, שיש לו שלמות

אך על פי מה שפירש"י על פסוק "אם לבן גרתי", שרצה לומר לו שעודנו בצדקותו, אפשר להמשיך ולפרש אף זה הפסוק ע"ז הדרך, ע"פ התורה ימי חנוכה בה אנו עוסקים כעת, וכפי שמבאר מוהר"ת בהלכות כלאי בהמה הל' ד'.

ועיקר דבריו שם (באות ב' ג'), שעשו וישמעאל הם היפך האמת. והם "אנשי דמים ישנאו תם". והם נקראים בשם "שור וחמור". וזהו איסור כלאי בהמה בשור וחמור דיקא, שחיבורם יחד הוא ההיפך מגילוי אחד הפשוט וכו' עיי"ש. ומסיים שם: "וע"כ יעקב, שזכה להכניע קליפת עשו וישמעאל, כי היה מטתו שלימה, ע"כ נאמר בו "ויהי לי שור וחמור" כמובא. כי יעקב הוא עיקר האמת וכו'." והנה ידוע שישמעאל הוא קליפת החסד, והינו שאומר שהכל מאיתו יתברך, והוא טוב עם ה" ויכול לעשות מה שרוצה ח"ו. ומאידך עשו הוא קליפת הגבורה. שטוען ח"ו שא"א להיות סמוך לה', אלא צריכים איזה אחיזה ח"ו באמצעי. וזה ע"ז, נמצא שקליפת ישמעאל הוא בשמים, ועשו הוא בארץ.

וע"כ אמר יעקב לעשו, "זו אינה מן השמים ולא מן הארץ" (רש"י שם), הינו אין בי לא מקליפת ישמעאל (השמים), ולא מקליפת עשו (הארץ). כי "ויבא יעקב שלם" עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרת"י. וע"כ אין לי לירא מפניך, כי שלם אני. יה"ר שנצלל מפירוד עשו וישמעאל, ונזכה ל-תתן אמת ליעקב חסד לאברהם" אמן ואמן.

הר"ר א. אירגאס הי"ו מאנטשעסטער יצ"ו.

א. בסעיף ב - וזה בחינת ארבעה צריכין להודות וכו'. שמעתי מאאמו"ר שליט"א. על פי מה שכתב בקדושת לוי על חנוכה (קדושה ה') שיש ג' אופני ניסים, היינו ניסים מעל הטבע כמו שהיה בפסח, וגם ניסים שמלוכשים בטבע הם ב' בחינות ניסים נגלים כמו שהיה בחנוכה, וניסים נסתרים כמו שהיה בפורים עכ"ל. ויש עוד סוג נס שאין בעל הנס מכיר בניסו, שאפילו לא ידענו שהיינו בצרה, כמו שהבעל שם טוב ז"ל בסיפור הידוע שר בפסח "לעושה נפלאות גדולות לבדו", היינו שרק השי"ת לבדו יודע את גודל הנסים שעשה לנו, כי טרם נודע לנו מהסכנה. וכמו שמפרשים "הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים, כי גבר עלינו חסדו", שרק הם יודעים כמה צריכים לשבח את השי"ת, שהפר עצתם ומחשבתם להרע לנו, מה שלא ידענו כלל.

וכל זה מרומו בהלל, "הודו לה' כי טוב - כי לעולם חסדו" - באופן כללי, זה משבחים גם הגוים, אח"כ "יאמר נא ישראל" הניסים שמעל הטבע, "יאמרו נא בית אהרן" - הניסים נגלים שבתוך הטבע, שנעשו על ידי זרעו של אהרן, הנהנים בחנוכה, "יאמרו נא יראי

של שבת שהיא הדעת וכן"ל שקשה להאריך יותר מדי).
 ה. ועל ידי זה שממשיכים קדושה של שבת לששת ימי החול, על ידי זה
 נתגלה האחדות הפשוטית יתברך. שמעתי מאנ"ש הי"ו שיש עוד אופן
 שעל ידו אפשר להמשיך הקדושה של שבת באמצע ימות החול, על
 ידי שנכנסים לבית המדרש של הצדיק, שנקרא שבת. (ובדידי הוה
 עובדה שהייתי זקוק לישועה באיזה עניין ונכנסתי לבית המדרש של
 הצדיק וב"ה פגשתי שם אחד מאנ"ש ונמשך הישועה ב"ה).

ואפשר להמתיק יותר, לפי מה שכתוב בהלכה לתורה זו (כלאי
 הכרם ד', י"ד) "כִּי עֲקַר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה הוּא בְּמִנְיַן עֲשָׂרָה". וכן בעוד
 מקומות, ומסביר בהלכות בית הכנסת, שעל ידי שמתפללים במניין
 מתקנים כל אחד כפי העשרה, והוא עניין של הפעולות משתנות
 שנכללות באחד הפשוט, ובפרט בביהמ"ד של הצדיק שעל ידו זוכים
 לשלמות הדיבור, (ויש עוד הרבה להאריך). וכפי שאומר באות
 ה', שעל ידי שלמות הדיבור, שהוא בחינת לשון הקודש, על ידי זה
 ממשיכים השמחה של שבת לששת ימי החול, עיי"ש.

ע' בתורה ס"ו אות ד' איך זוכים לשלמות הדיבור עיי"ש וזאת
 התורה נאמרה אחר חנוכה תקס"ז, ושם איתא "כִּי פֶשַׁן צָרָךְ לְבָרִית
 נוֹחַ וְטוֹב לוֹ יוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּיַחֲדוּת פְּנ"ל. אֲבָל מִי שְׂאִינוּ נִצְרָךְ
 לְבָרִית, שְׂאִינוּ צָרִיךְ לָהֶם לְשׁוֹם דְּבָר, יוֹכֵל לְעַמֵּד בֵּין אֲלֵפִים אֲנָשִׁים,
 לְהִתְפַּלֵּל בְּאֵמַת לְהִשָּׂם יִתְפַּרֵּךְ לְבָדוֹ, מֵאַחַר שְׂאִינוּ נִצְרָךְ לְשׁוֹם בְּרִיָּה,
 לֹא לְפָרְנָסָה, וְלֹא לְכָבוֹד, וְלֹא לְשׁוֹם דְּבָר, כִּי "שְׂבָרוֹ עַל ה' אֱלֹקָיו".
 וזה מקושר לתורה דידן שגם נאמר בחנוכה תקס"ט. שלשמות
 התפילה היא על ידי תפילה בעשרה, ועל ידי ההודיה להשי"ת על
 כל פעם שזכה להתפלל במניין בארבעה חלקי הדיבור על ידי זה
 יזכה בקביעות להתפלל וללמוד ולקדושה ולשלום בית ואז יאיר לו
 בחינת זאת חנוכה שעשוע עוה"ב.

ו. ודע, שמזמור לתורה הוא מסגל למקשה לילד, דהינו לומר אותו וגו'.
 ראה ליקו"ה (הל' תפילין ה', ל') לומר אותו בְּשִׁבְלָה. (וכן אפשר
 לדייק מהתפילה עה"ת בליקוטי תפילות). ובקיצור ליקו"מ (אות
 י"ד) לומר אֶז מְזֻמֹּר לְתוֹדָה, כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים. ונ"ל שגם אם תאמר
 היולדת עצמה בעבורה בוודאי שיעיל.

רְבוּעַ הַדְּבֹר. אולי אפשר לומר שמרומז בדבריו המעשה דרשב"י.
 כי ארבעה דברים אלו היו שם כמסופר בגמ' (שבת ל"ג ע"ב).
 כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה (היינו בפעם השנית אחרי שכבר
 גלתה הסנהדרין לאושא ועתה חזרה ליבנה, ומשמע שזה היה גם
 המעמד שבו אמר ר' שמעון שלא תשתכח התורה, שזה גם נוגע
 לעניינו כדלקמן, כמובא בלכו חזו בתחילת ליקו"מ). וזה היה אחר
 שיצא רשב"י מהמערה, כמו שהולך ומבאר שם למה נקרא ר' יהודה
 ראש המדברים, שהוצרך להתחבא בבית המדרש, היינו כתלי בית
 המדרש, ואח"כ התחבאו במערה ונעשה לו נס ונבראו לו חרובא
 ועינא דמיא, היינו חרוב, ואמת המים, ואחרי י"ב שנה אתא אליהו
 ויצאו ויצתה בת קול חזרו למערכתכם וכו' היינו בת קול, ואח"כ יצא
 בת קול שנית צאו ממערכתכם. והנה גם בחינת "תורה לא בשמים
 היא" שאמר רבי יהושע שם התקיימה בהם, כי ר' שמעון היה מרפא
 עד שאמר לו די לעולם אני ואתה, וכשראו הזקן שנשא שני בדי
 הדסים אמור לו רבי שמעון ראה כמה חביבים המצוות על ישראל,
 ובזה התיישבה דעתו וזכו לחזור לביתם. [ויש עוד הרבה להאריך
 בזה, אולם מה שהלב חושק הזמן עושק, ובע"ה אפשר להוציא עוד
 רמזים נאים עפ"י זה המהלך].

המעשה בתנור של עכנאי היה בשנת ג'תתנ"ג שזה היה שנתיים לפני
 שנפטר רבן גמליאל כמובן בגמ' שם (בבא מציעא נט). במעשה
 דתחנון ואמא שלום. ואולי רמז ר' אליעזר הגדול שבעוד כחמישים
 שנה יהיה מעשה שעל ידי זה יתגלה הקבלה, כי רשב"י נכנס למערה
 בשנת ג'תתק"ח ולפני זה התחבא בבית המדרש, וכמובא בתורה י"א,
 ו', חלק א', שקבלה זה בחינת שבת, והלכה זה בחינת חול, כי הריעו
 לה' כל הארץ ר"ת הלכה, והשתחוו לה' בהדרת קודש ר"ת קבלה.
 וצריך להמשיך הקדושה והברכה והשמחה, שהם הג' בחינות של
 שבת לימי החול, שהם כנגד תפילה תורה ושידוכים, שכדי שיהיה
 שלימות לריבוע הדיבור צריכים בחינת שלום שהוא אליהו בחינת
 הדעת שמתגלה במוצאי שבת, שהוא כנגד מלווה מלכה והיום
 השמיני זאת חנוכה שהוא לעתיד לבא, שאז יהיה התיקון השלם,
 וע"כ צריך להתחזק במידת השלום שעל ידי זה יזכו להמשיך את
 הבחינה של שבת גם להלכה של חול עד שהחול יהיה בחינת ההלכה

בעז"ה אנו מתעדים להוציא עוד גיליונות על התורה הזמנית,
 ניתן לשלוח חידושים וביאורים על התורה על ידי הנציגים כדלהלן:

א. כולל חצות ביתר - הר"ר יהודה חנון.

ב. דרך הנציגים של ארגון תמימי דרך.

ג. ניתן לדעת את הנציג באיזור מגורך - בפל' 0534154152

בעז"ה בגליון הבא יפורסם כל שמות הנציגים.